

YTTRANDE

2020-01-21

Dnr Fi2019/03538/FPM

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

Promemoria

Anpassade regler för understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor (Dnr Fi2019/03538/FPM)

Sammanfattning

Vi instämmer i förslaget till anpassade regler för understödsföreningar som inte är tjänstepensionskassor. Vi vill dock lämna nedanstående kommentarer och förslag på angivna delar av promemorian. Vi har också gjort en kort presentation av vår förening ASB, som förhoppningsvis ökar förståelsen för vår situation.

Kort om ABB-personalens Försäkringsförening (ASB)

ASB är en liten understödsförening med små administrativa, juridiska och ekonomiska resurser.

ASB tillhandahåller sjuk- och begravningsförsäkring för anställda i anslutna bolag. Sjukförsäkringen är ett komplement till svensk socialförsäkring och omfattar utläggsersättning för sjukvård, läkemedel, tandvård och glasögon/kontaktlinser. Begravningsförsäkringen utbetalar ett engångsbelopp vid dödsfall. Anslutna bolag är ABB-bolag och tidigare ABB-bolag.

ASB har totalt ca 25 000 försäkringstagare. Av dessa omfattas ca 15 000 av både sjuk- och begravningsförsäkring, medan resterande enbart omfattas av begravningsförsäkring.

ASB har en 125-årig historia som uppskattad försäkringsgivare. Verksamheten är välskött och kännetecknas av försiktighet och ansvarstagande. Vår avsikt är att under lång tid framöver fortsätta verksamheten med nödvändiga anpassningar till omvärldsförändringar.

Generellt angående förändrade krav på understödsföreningar på grund av ny lagstiftning

Vår kommentar

Vi har förstått att avsikten med lagförslaget är att möjliggöra för nuvarande understödsföreningar att leva vidare utan regelskärpningar jämfört med lag (1972:262) om understödsföreningar (UFL).

När vi jämför kraven som ställs på understödsföreningar som verkar under UFL med de krav som kommer att ställas om lagförslaget genomförs finner vi några skillnader som innebär eller kan innebära skärpningar av kraven eller ökade kostnader.

- Lämplighetsprövning för de som leder verksamheten
Nytt krav. UFL kräver inte lämplighetsprövning.
- Krav på förmånsregister
Nytt krav. UFL kräver inte förmånsregister.
- Nytt kapitalkrav
Anges inte i lagförslaget. Finansinspektionen är bemyndigad att specificera kravet.
- Nytt placeringskrav
Anges inte i lagförslaget. Finansinspektionen är bemyndigad att specificera kravet. Vårt önskemål är att placeringskraven mildras jämfört med nuvarande krav i UFL.
- Omfattas av nya lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar
Påverkar bland annat stadgarna och tid för kallelse till föreningsstämma.
- Finansinspektionens avgifter
I promemorians kapitel 6.2 nämns avgifter till Finansinspektionen som ligger på en nivå som är helt oacceptabel för en liten understödsförening. Det är av avgörande betydelse att Finansinspektionens avgifter hålls på en låg nivå med tanke på understödsföreningarnas verksamhet och storlek.

Vi ser inget behov av att skärpa kraven på de gamla understödsföreningarna, då de föreslagna skärpningarna inte åtgärdar någon känd brist i understödsföreningarna.

Generellt angående ansökan/anmälan om att tillämpa anpassade regler för understödsföreningar

Vår kommentar

I lagförslaget 19 e § beskrivs två sätt för understödsföreningar att tillskriva Finansinspektionen för att få tillämpa anpassade regler; ansökan och anmälan. Vilket sätt som ska tillämpas beror på storleken av genomsnittligt beräknade försäkringsförmåner.

Vår uppfattning är att detta är en onödig och olycklig uppdelning. Vi föreslår att ett begrepp används, nämligen ansökan, då såväl en anmälan som en ansökan kan vara felaktig eller ofullständig och behöver kvitteras av Finansinspektionen innan tillämpning av anpassade regler kan ske.

19 d § 4. Angående väsentligt ny inriktning eller utökad omfattning

Förslag i promemorian

I samband med att en försäkringsförening får tillstånd att driva försäkringsrörelse får föreningen beviljas undantag från bestämmelser i denna lag, om föreningen ...

4. inte i samband med omvandlingen till försäkringsförening ändrar sin verksamhet så att den får väsentligt ny inriktning eller utökad omfattning i förhållande till den verksamhet som föreningen drev när den var registrerad som understödsförening.

Vår kommentar

Skrivningen om "väsentligt ny inriktning eller utökad omfattning" är inte tillräckligt tydlig. I promemorians kapitel 7 exemplifieras väsentligt ny inriktning eller utökad omfattning med nya typer av försäkringar, ny geografisk målmarknad, nya kategorier av ersättningsberättigade eller väsentligt höjda försäkringsförmåner.

Det viktiga, ur vårt perspektiv, är att inte nya begränsningar av verksamheten införs jämfört med de som gällde för understödsföreningar enligt UFL. För att undvika otydlighet är det bästa nog om samma formuleringar används i den nya lagen som i UFL.

19 d §, 19 e §. Angående stora och små försäkringsföreningar

Förslag i promemorian

Promemorian skiljer mellan försäkringsföreningar med beräknade försäkringsförmåner per medlem eller annan ersättningsberättigad som överstiger respektive understiger 50 procent av ett prisbasbelopp. Den stora skillnaden för de på detta sätt definierade stora respektive små försäkringsföreningarna, är att de stora försäkringsföreningarna ska ha en organisation som säkerställer att föreningen styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt i medlemmarnas intresse medan för de små försäkringsföreningarna räcker det med att ha en styrelse som säkerställer att kraven uppfylls. De små försäkringsföreningarna är också undantagna från kraven på verkställande direktör och auktoriserad eller godkänd revisor.

Vårt förslag

Baserat på vår kunskap om understödsföreningarnas storlek och verksamhet ser vi inget behov av att i lagstiftning och tillsyn skilja på stora och små understödsföreningar. Vår uppfattning är att alla understödsföreningar bör kunna betraktas som små och därmed omfattas av den föreslagna lagstiftningen för dessa.

Som argument för detta vill vi framföra att alla understödsföreningar har funnits under många år utan annan organisation för sund och ansvarsfull styrning än en ansvarstagande styrelse. Så vitt vi vet har detta inte orsakat några problem vare sig för föreningarna, föreningarnas medlemmar eller för tillsynsmyndigheten. Vi har också förstått att avsikten med promemorian är att möjliggöra för understödsföreningarna att leva vidare utan de, ofta betungande, regleringar som Försäkringsrörelselagen (2010:2043) (FRL) inför för stora försäkringsbolag.

19 e §, sista stycket. Angående ikraftträdande

Förslag i promemorian

Efter det att Försäkringsinspektionen har tagit emot en anmälan enligt första stycket är försäkringsföreningen undantagen från de bestämmelser som anges i 19 d § andra stycket.

Vår kommentar

Vi ifrågasätter lämpligheten av att ny lagstiftning ska börja gälla för en försäkringsförening från och med det datum då anmälan har tagits emot av Finansinspektionen. För en försäkringsförening kan ny lagstiftning innebära, inte bara lättnader i regelverket, utan också ändringar och skärpningar. Exempel på detta är ändringar i redovisningsregler, förändrade placeringskrav och krav på förmånsregister. För att en försäkringsförening ska kunna möta denna typ av förändrade krav krävs

förberedelsetid och ett fast datum för när förändringarna ska träda i kraft. Det lämpligaste är om ny lagstiftning, och därmed sammanhängande regelförändringar, kan införas vid hel- eller halvårsskifte.

19 g §, 23 § 9, 10, 11. Angående Finansinspektionens föreskrifter

Förslag i promemorian

En försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 19 d § eller är undantagen enligt 19 e § ska åtminstone ha

1. tillgångar som minst uppgår till ett belopp som motsvarar de beräknade försäkringsförmånerna med tillägg av ett belopp som motsvarar ett schablonberäknat kapitalkrav,
2. samtliga tillgångar placerade på ett aktsamt sätt, och
3. en organisation som säkerställer att föreningen styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt i medlemmarnas intresse.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om försäkringsförmåner och kapitalkrav, hur tillgångar ska placeras och hur en organisation ska utformas.

Vår kommentar

Promemorian lämnar flera viktiga områden till Finansinspektionens föreskrifter. Sådana områden är beräkning av kapitalkrav, placeringskrav, organisatoriska krav, lämplighetsprövning av de som leder verksamheten, krav på förmånsregister, krav som ska gälla i stället för de krav som föreningarna beviljats undantag från och krav på behörig aktuarie.

Innan Finansinspektionens föreskrifter är tillgängliga är det omöjligt för understödsföreningarna att förstå de fulla konsekvenserna av lagförslaget och kommande föreskriftsändringar.

Vi har förstått att avsikten med promemorian är att möjliggöra för understödsföreningarna att leva vidare utan regelskärpningar jämfört med UFL. Ett tydliggörande av att detta är avsikten skulle minska oron för att Finansinspektionen inför skärpta krav.

19 g §, sista stycket. Angående lämplighetsprövning

Förslag i promemorian och icke undantagen paragraf i FRL

En försäkringsförening som är undantagen enligt 19 e § får i stället för det som anges i första stycket 3 ha en styrelse som säkerställer att de kraven uppfylls.

I FRL 2 kap, 4 § 4 står det: De som avses ingå i styrelsen, eller vara ersättare för någon av dem, ... har de insikter och den erfarenhet som måste krävas av den som deltar i styrningen av ett försäkringsföretag och även i övrigt är lämpliga för en sådan uppgift.

I promemorians kapitel 5.2.4 står det: Den nödvändiga särbehandlingen vid en prövning av de som leder verksamheten i en understödsförening som omvandlas till försäkringsförening bör kunna ske med användning av proportionalitetsprincipen, utan att det behövs några uttryckliga undantag från bestämmelsen (2 kap. 4 § första stycket 4 FRL).

I promemorians kapitel 6.2 står det: De nya kraven på lämplighetsprövning kommer att medföra ökade kostnader för båda kategorierna av understödsföreningar, i form av avgifter och kostnader för kontroller i samband med byten av styrelseledamöter m. fl.

Vår kommentar

I understödsföreningar som lyder under UFL omfattas inte de som leder verksamheten av lämplighetsprövning. Skrivningarna i promemorian indikerar att lämplighetsprövning avses införas med det nya lagförslaget. Är det lämplighetsprövning enligt FFFS 2018:15, Bilaga 2 a, som avses? Hur ska proportionalitetsprincipen förstås i detta sammanhang?

När lämplighetsprövning införs innebär det en skärpning av kraven jämfört med kraven i UFL.

19 i §. Angående stadgar och försäkringsvillkor

Förslag i promemorian

Utöver det som föreskrivs om stadgarnas innehåll i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar ska stadgarna för en försäkringsförening som har beviljats undantag enligt 19 d § eller är undantagen enligt 19 e § innehålla uppgifter om

1. vilken typ av försäkringar rörelsen ska avse och om rörelse ska drivas utanför EES,
2. de villkor som ska gälla för inträde i föreningen,
3. försäkringsförmånernas beskaffenhet och storlek eller grunden för hur de ska beräknas,
4. villkor för utbetalning av försäkringsbelopp, och i fråga om kapitalförsäkring högsta tillåtna försäkringsbelopp för en medlem.

Vår kommentar

För understödsföreningar som omfattats av UFL och den gamla lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar innebär lagförslaget i promemorian och den nya lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar förändrade krav på stadgarna. För understödsföreningarna innebär detta extra arbete, stämmobeslut med eventuellt behov av extrastämma och godkännande av Finansinspektionen med tillhörande handläggningstid och avgift.

Då förändringarna av kraven på stadgarna är små och främst är av administrativ natur ifrågasätter vi nödvändigheten av att göra stadgeförändring enbart på grund av dessa justeringar.

Vårt förslag är att stadgeförändringar på grund av förändrad lagstiftning ska genomföras inom ett år från att understödsföreningen omvandlats till försäkringsförening enligt ny lag.

FRL ställer, till skillnad mot UFL och lagförslaget i promemorian, inte krav på att villkoren för försäkringsförmånerna ska ingå i stadgarna. Vår uppfattning är att det är bättre att separera försäkringsvillkor och stadgar i skilda dokument än att ha allt i stadgarna. Anledningen är att dokumenten vänder sig till olika målgrupper med olika behov; försäkringsvillkoren vänder sig till medlemmarna medan stadgarna främst används av stämmans och styrelsens ledamöter för verksamhetsstyrning. Dessutom är behovet av förändringar mer frekvent i avtalsvillkoren än i stadgarna.

Vårt förslag är att lagförslaget ändras så att försäkringsvillkoren (försäkringsförmånernas beskaffenhet och storlek, samt villkor för utbetalning) tillåts att antingen skrivas in i stadgarna eller dokumenteras i separat villkorsdokument.

19 j §, sista stycket. Angående företagsnamn

Förslag i promemorian

Företagsnamnet ska tydligt skilja sig från firmor som varit registrerade enligt den upphävda lagen (1972:262) om understödsföreningar.

Vårt förslag

Företagsnamnet ska tydligt skilja sig från andra firmor som varit registrerade enligt den upphävda lagen (1972:262) om understödsföreningar.

Av promemorians kapitel 5.2.5 framgår att syftet med 19 j §, sista stycket, är att företagsnamnet tydligt ska skilja sig från andra föreningar som varit registrerade enligt den upphävda lagen om understödsföreningar och att undvika omotiverade namnändringar i samband med omvandlingen till försäkringsförening. Vår uppfattning är att detta tydligt ska framgå av lagtexten till exempel enligt vårt textförslag ovan.

20 §. Angående undantag för försäkringsföreningar som tillhandahåller försäkringsförmåner vid dödsfall

Förslag i promemorian

Undantag från denna lag i ett enskilt fall får beslutas helt eller till vissa delar för

1. försäkringsföretag som bara tillhandahåller försäkringsförmåner vid dödsfall, om förmånerna inte överstiger den genomsnittliga begravningskostnaden för en avliden person eller utgår i annan form än pengar,
2. försäkringsföreningar som har varit registrerade som understödsföreningar enligt den upphävda lagen (1972:262) om understödsföreningar och som driver sådan verksamhet som avses i 1 tillsammans med annan verksamhet.

Vår kommentar

ASB tillhandahåller begravningsförsäkring som uppfyller kraven i lagförslaget och därmed har ASB möjlighet att begära undantag från FRL för denna verksamhet. Enligt vilken lag skall denna verksamhet bedrivas om undantag beviljas? Lag om ekonomiska föreningar? Vad vi kan se har inte Finansinspektionen bemyndigande att meddela föreskrifter för verksamheten om undantag beviljas.

Hälsningar

ASB – ABB-personalens Försäkringsförening

Aili Ågren

Verkställande tjänsteman